

7/1516

T.C
SAĞLIK BAKANLIĞI
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı: B100TSH0100001
Konu: Soru Önergesi

ANKARA

24.12.03. 20032

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Hukuk Müşavirliğinin 02.12.2003 tarih ve B.10.0.HKM.0.00.00.0-9239/8923 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Genel Müdürlüğümüze intikal eden ve ekinde yer alan; İstanbul Milletvekili Sayın Kemal KILIÇDAROĞLU'nun Ortadoğu Teknik Üniversitesinin yuva ve anaokulunda görülen içme suyundan kaynaklandığı düşünülen Salmonella Paratifo B salgınına ve son beş yılda Bakanlığımızca ruhsatı iptal edilen içme sularına ilişkin (7/1516-3709) sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim

Prof. Dr. Recep AKDAĞ
Sağlık Bakanı

EKLER: Soru önergesi cevabı

**İstanbul Milletvekili Sayın Kemal KILIÇDAROĞLU'NUN
Ortadoğu Teknik Üniversitesinin Yuva ve Anaokulunda Görülen İçme
Suyundan Kaynaklandığı Düşünülen Salmonella Paratifo B Salgınına
ve Son Beş Yılda Bakanlığımızca Ruhsatı İptal Edilen İçme Sularına
İlişkin Yazılı Soru Önergesinin Cevabıdır.**

SORU 1-) Yuva ve anaokulunda 23.10.2003 tarihinde görülen Salmonella Paratifo B hastalığının yaygınlaşması üzerine okul 03.11.2003 tarihine kadar kapatılmış ve hastalığın okulda kullanılan Erikli firmasına ait içme suyundan kaynaklandığı saptanmıştır. Konu ayrıca ilgili üniversite tarafından Ankara İl Sağlık Müdürlüğüne de bildirilmiştir. Bakanlığınızca bu firma ile ilgili olarak yapılan işlem nedir?

CEVAP 1-) Ortadoğu Teknik Üniversitesi Yuva ve Anaokulunda 23.10.2003 tarihinde öğrencilerde görülen rahatsızlık üzerine içme suyu olarak tüketilen ve ERİKLİ firmasından temin edilen sudan alınan örneklerde hastalığa sebep olabilecek koliform bakteri ürettiği ve okulun kapatıldığı haberi üzerine konunun toplum ve çevre sağlığı açısından önem arz etmesi nedeni ile Bakanlığımızın talimatı ile konunun araştırılması için Ankara İl Sağlık Müdürlüğüne talimat verilmiştir.

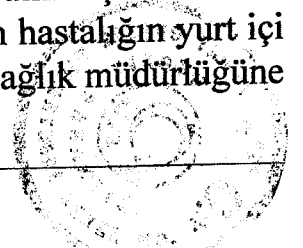
Ankara İl Sağlık Müdürlüğü elamanlarınca olay mahallinde yapılan denetimde;

Anaokulu yetkilisi tarafından 23.10.2003 tarihinde anaokulu öğrencilerinde ishal, kusma baş ağrısı ve ateş olduğu, 24.10.2003 tarihinde aynı şikayet vakasının 10 çocuğa yükseldiği belirtilerek, bu vakalara yine ODTÜ Sağlık Kurumu Mikrobiyoloji Bölümünde Paratifo teşhisi koyulduğu, ODTÜ Çevre Mühendisliği tarafından söz konusu ERİKLİ suyun 28.10.2003 ve 31.10.2003 tarihinde bakteriyolojik analizi yapılarak total koliform tespit ettiği, ancak suda paratifo etkeni araştırılmadığı ve sadece koliform tespit edilen bu analiz sonucu ile suda paratifo etkeni olduğu belirtilerek ülke genelinde genel duyuruda bulunulduğu,

ODTÜ' de bulunan tüm öğrenci, öğretim üyesi ve personelinin içme suyu olarak polikarbonat damacana ile satılan ERİKLİ Kaynak suyunu kullandığı, Yuva ve Anaokulunda sınıflarda ERİKLİ kaynak suyu, lavabolarda, mutfakta ve tuvaletlerde ODTÜ' ye ait kuyu sularının kullanıldığı, ayrıca mutfakta 2 muslukta bu kuyu suyunu arıtarak çay vb. amaçla kullandıkları tespit edilmiştir.

Söz konusu Kreşte ERİKLİ kaynak suyunun sınıflarda su makinesine konularak tüketildiği, inceleme esnasında Kreş yetkililerince daha önceden açılan, kapağı olmadığı için üretim tarihi ve seri numarası bulunmayan damacana suyun açılmış olması nedeni ile numune olarak kabul edilemeyeceği ve kapağı açılmayan damacana suda Kreş içinde mevcut olmadığından kimyasal ve bakteriyolojik numune il sağlık müdürlüğü elemanlarımızca alınamamıştır. Kreşte bulunan lavabo, mutfak ve tuvaletler olmak üzere kimyasal ve bakteriyolojik şebeke suyu numunesi, Mutfakta bulunan arıtılmış sudanda yine bakteriyolojik ve kimyasal numune alınmıştır.

ODTÜ tarafından yayınlanan E-Mail de ifade edilen salgın hastalığın yurt içi ihbarı zorunlu hastalıklar sınıfında olmasına rağmen bu konuda il sağlık müdürlüğüne

kreş yetkilileri tarafından ihbarda bulunulmadığı, gerekli araştırmalar yapılmadan, ilgili ve yetkili kurumlara bilgi verilmeden güvenilir olmayan numunenin sonucu baz alınarak suda Paratifo araması yapılmadan ülke geneline duyuruda bulunulduğu , sağlık müdürlüğü ve diğer yetkili kurumların bilgisi olmadan okulun kapatıldığı,

ODTÜ kampüsü içinde yuva ve anaokulu dışında Üniversitenin diğer personel, öğretim üyesi ve öğrencileri içinde içme suyu olarak ERİKLİ kaynak suyu kullanıldığı, ancak diğer kişilerde herhangi bir hastalık belirtisi görülmediği ve Kreş dışında Paratifo tanısı konulmuş vaka tespiti olmadığı,

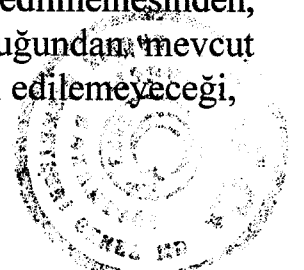
Kreşte aktif olarak 37 kişinin çalıştığı, bunlardan 8 kişinin mutfak personeli, 2 kişinin temizlik elemanı , 3 eğitim uzmanı , 10 öğretmen ve 11 yardımcı öğretmenin görev aldığı, bu çalışanlardan yalnızca mutfakta çalışan 8 personelinin sağlık karnelerinin olduğu, ancak portör yönünden araştırma için 6 aydan fazla sürenin geçtiği, çocuklarla direk temas halinde bulunan uzman, öğretmen ve yardımcı öğretmenlerin portör yönünden değerlendirilmediği, sağlık kartlarının bulunmadığı anlaşılmıştır.

ODTÜ Sağlık Merkezinde yapılan araştırmada toplam 9 vakada paratifo teşhisi koyulduğu, bunun yanında mutfakta çalışan 4 kişide, sağlık karnesi olmayan 1 uzman ve 1 öğretmen yardımcısı olmak üzere 6 kişi portör taramasında müspet bulunmuştur. Semptomları olan vakaların ODTÜ sağlık kurulu tarafından vakalar tespit edildiğinde antibiotik tedavisine alındığı, kreşten uzaklaştırıldığı ve personelin tümüne profiloksi uygulandığı gözlenmiştir.

ODTÜ Çevre Mühendisliği laboratuvarında analiz edilen gerek şebeke, gerekse ERİKLİ sudan bakteriyolojik analiz için alınan su numunelerinin; numune alma usul ve kurallarını bilmeyen ve bu konuda ehliyetsiz ve yetkisiz olduğu belirtilen, steril olmayan idrar kabına hijyenik olmayan koşullarda , kreş müdürü tarafından alındığı, çevre mühendisliği laboratuvarının ise bu numuneyi analiz ederek total koliform tespit ettiği ancak, asıl hastalık olduğu söylenen paratifo etkeni için suda analiz yapılmadığı, araştırılmadan salgın nedeni olarak su gösterildiği , halbuki su ile bulaşma olması halinde ODTÜ içinde bulunan ve aynı suyu tüketen kişilerde de vakaların tespit edilmesi gerekirken yalnızca kreşte lokalize olarak 200 çocuktan 9 vakanın görülmesi, bulaşmanın su kaynaklı değilde mutfak personeli ve öğretmenlerden oluşan 6 yetişkin portör müspet kişilerden ve aynı tarihlerde yenilen tavuktan kaynaklanmış olduğu düşünülmektedir.

Sonuç olarak;

Çevre mühendisliği laboratuvarı kreş müdürü tarafından numune alma usul ve kurallarına uyulmadan hijyenik olmayan koşullarda damacanadan alınan açık, kapağı atılmış, üretim tarihi bulunmayan bu numuneyi analiz ederek total koliform ile salgın nedeni olarak su gösterilmiştir. Bu durumda öncelikle mikrobiyolojik numune alma usul ve kurallarına aykırı davranıldığından , kreş müdürü tarafından sterilizasyon, dezenfeksiyon gibi kurallara uyulmadan alınan numunelerin mikrobiyolojik analiz için numune olarak kabul edilemeyeceği ve raporun gerçeği yansıtamayacağı, Damacanelerin tüketim için koyulduğu pompa cihazının dezenfekte edilmemesinden, damacananın açık vaziyette her türlü kirlenmeye müsait bulunduğu ve mevcut damacanaadaki suyun mikrobiyolojik analiz için numune olarak kabul edilemeyeceği,

Kreşte açılmamış, kapalı ambalajında ERİKLİ suya ait damacana bulunmadığından ve konunun önemine binaen İl Sağlık Müdürlüğü elamanlarınca, piyasada satışı yapılan ERİKLİ kaynak sularından kimyasal ve bakteriyolojik ve ayrıca spesifik olarak salmonella paratifo analizi için numune alınarak İl Halk Sağlığı Laboratuvarında analiz ettirilmiştir. Analiz sonucunda söz konusu suyun kimyasal ve bakteriyolojik yönden mevzuata uygun olduğu tespit edilmiş, paratifo etkeni de tespit edilememiştir.

Denetime gidilen tarihlerde antibiyotik tedavisine başlandığı için yeni vakaların olmadığı ve yaygın olarak ODTÜ' nün diğer yerlerinde görülmemesi durumunun su kaynaklı bir bulaşmayı işaret etmediği, Sağlık ekiplerince şebekeden alınan bakteriyolojik ve kimyasal numunelerin analiz sonuçlarının mevzuata uygun olduğu salmonella etkeni bulunmadığı, ancak kreş mutfak arıtma çıkışıdan 2 kez alınan su numunesi sonucunda NİTRİT tespit edilmiştir. Söz konusu arıtma cihazının filtresinin değiştirilmesi gerektiği ,

Kreşte çalışan personel ve öğretmenlerden bazılarının zamanını geçirdiği, bazılarının ise hiç yaptırmadığı için daha önce tespit edilemeyen mutfak çalışanı ve öğretmenden oluşan 6 kişinin portör durumunda bulunduğu tespit edildiğinden bunların bulaşma kaynağı olabileceği,

Kreşte hastalık çıktığı dönemde yenilen tavuk yemeği nedeniyle gıdanın bulaşma yada tetikleyicisi olabileceği,

Damacana sularının konulduğu pompa makinesinin her damacana değişiminde dezenfeksiyonunun yapılması gerektiği ve suların portör muayenesi alınmış ve sağlam tanısı konmuş kişiler tarafından müdahale edilmesi gerektiği,

Kreşte çalışan Çocuk uzmanı , öğretmen ve yardımcı öğretmenlerinden de çocuklarla direk temas halinde bulunmaları nedeniyle tedavi oldukları belgelenmeden çalıştırılmamaları, sağlık karnelerinin çıkartılarak 3 ayda bir portör , 6 ayda bir akciğer tetkiklerinin yaptırılması gerektiği,

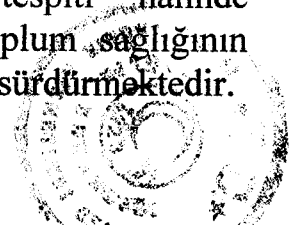
İhbarı zorunlu hastalıklar kapsamında yeni vakaların yada başka bir salgın hastalık durumunda öncelikle Bakanlığımıza başvuru yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Konu ile ilgili inceleme ve tespit raporu 13.11.2003 tarih ve 37638 sayılı yazı ile ODTÜ Rektörlüğüne ve 13.11.2003 tarih ve 37550 sayılı yazı ile de ERİKLİ su firmasına bildirilmiştir.

SORU 2) Son beş yılda Sağlık Bakanlığınca içme suyu ruhsatı iptal edilen firmalar hangileridir ve iptaller hangi gerekçelerle alınmıştır?

CEVAP 2)- Bilindiği gibi Bakanlığımız “ İçilebilir Nitelikteki Suların İstihsalı, Ambalajlanması, Satışı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik” kapsamında İl Sağlık Müdürlükleri ve Bakanlığımız Merkez elamanları ile ülke genelinde denetimleri yapmaktadır. Bu denetimlerin amacı halkımızın daha kaliteli, temiz ve sağlıklı suya kavuşmalarını sağlamak ve izinsiz suların satışını önlemeye yöneliktir.

Suların takibi sıklıkla ve düzenli olarak yapılmaktadır. Yönetmelikte belirtilen parametrelerden farklılık tespit edilmesi halinde işletmecilerin faaliyeti ve suların satışı durdurulmaktadır. İnsan sağlığına zararlı etmenlerin tespiti halinde Bakanlığımızca gerekli yasal işlemler yapılmaktadır. Çevre ve toplum sağlığının korunmasına yönelik olarak Bakanlığımız denetim görevini titizlikle sürdürmektedir.

Denetim amacıyla yapılan analizlerde Bakanlığımızın 1975 tarih ve 14 nolu ruhsatına haiz Tokat ili, Niksar İlçesinde bulunan Niksar Ayvaz Kaynak Suyunda ARSENİK miktarının Yönetmelikte belirtilen değerlerin üstünde olması nedeniyle ruhsatı iptal edilmiştir. Daha sonra söz konusu suya mevcut yönetmelik kapsamında 07.05.2003 tarih ve 05 sayı ile işlenmiş içme suyu olarak tekrar izin verilmiştir.

Arz ederim.

